

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.202.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9285 Pana Posła Bartosza Romowicza wraz z grupą posłów, w sprawie renty wdowiej dla osób, które nie nabyły prawa do renty rodzinnej wcześniej niż w wieku 55 lat (kobiety) lub 60 lat (mężczyźni), proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Ustawa z dnia 26 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1243) wprowadziła od 1 stycznia 2025 r. nową regułę zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku z prawem do własnego świadczenia o charakterze emerytalno-rentowym. Przepisy tego aktu przewidują, że w przypadku zbiegu prawa do powyższych świadczeń, począwszy od 1 lipca 2025 r. jedno świadczenie wypłacane będzie wdowie lub wdowcowi w całości, a drugie w wysokości 25% (w okresie przejściowym, tj. od dnia 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. 15%). Ustawa wprowadza zatem nową regułę zbiegu prawa do nabytej renty rodzinnej, którą wnioskodawcy ustawy nazwali „rentą wdowią”.

Przepisy określają krąg osób uprawnionych do skorzystania z nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej z innym świadczeniem emerytalno-rentowym. Wdowy lub wdowcy ubiegający się o ustalenie nowej reguły zbiegu prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku oraz prawa do innego świadczenia emerytalno-rentowego będą musieli spełnić warunki:

- osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- pozostawania we wspólności małżeńskiej do dnia śmierci małżonka;
- nabycia prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- niewstąpienia w nowy związek małżeński (wypłata świadczeń w zbiegu na zasadach tzw. renty wdowiej będzie ustawała z dniem poprzedzającym dzień zawarcia nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną).

Ustawa wprowadza również limit kwoty pobieranych świadczeń w zbiegu w ramach tzw. renty wdowiej do poziomu trzykrotności najniższej emerytury.

Wskazane warunki wynikają z konieczności kierowania renty wdowiej do osób najbardziej potrzebujących, które w sposób dotkliwy finansowo odczuły stratę osoby bliskiej, a ze względu na wiek nie mają już możliwości samodzielnego poprawienia swojej sytuacji bytowej. Ograniczenia zawarte w ustawie służą skierowaniu prawa do nowej reguły zbiegu do osób, które uprawnienia do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nabyły w końcowym okresie aktywności zawodowej lub po jej ustaniu, a zatem utraciły możliwość poprawienia swojej sytuacji majątkowej.

Wprowadzenie wskazanych warunków jest rozwiązaniem kompromisowym i wynika z konieczności odpowiedzialnego wdrożenia nowego rozwiązania do systemu emerytalno-rentowego, uwzględniającego zarówno oczekiwania wnioskodawców projektu obywatelskiego, jak i możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa, z którego dotowany jest FUS.

Renta wdowia nie jest odrębnym świadczeniem, ale stanowi szczególną instytucję w systemie ubezpieczenia społecznego, wprowadzając uprawnienie do pobierania dwóch świadczeń jednocześnie (jednego w całości, drugiego w części). Ze względu na odmienny od renty rodzinnej charakter tego uprawnienia, ustawodawca inaczej określił warunki pozwalające na pobieranie tych świadczeń, uznając, że osobom, które utraciły partnera na późnym etapie życia trudniej jest dostosować się do nowej sytuacji. Trzeba wyraźnie podkreślić, że uprawnienie to stanowi inną konstrukcję prawną niż samodzielne świadczenie. Z tego względu podlega innym regułom w zakresie warunków nabywania uprawnień, w tym w szczególności tych, które dotyczą wieku uprawnionych.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej brane pod uwagę i badane są wszystkie postulaty zgłaszane przez świadczeniobiorców, również te dotyczące zmiany przepisów emerytalno-rentowych. Zgłaszane uwagi są dla Ministra istotną wskazówką przy podejmowaniu przyszłych działań, zmierzających do doskonalenia systemu emerytalnego.

Jednocześnie, ze względu na fakt, że każda zmiana w systemie emerytalnym niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe i dotyczy szerokiego grona świadczeniobiorców, wszelkie nowe rozwiązania dotyczące tego obszaru winny być dokładnie analizowane przed wprowadzeniem ich w życie. Dotyczy to również rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do renty wdowiej. W każdym przypadku - biorąc pod uwagę aktualną i prognozowaną sytuację Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - będzie się to wiązało z koniecznością zwiększenia dotacji do funduszu z budżetu państwa. Kluczowe w tej sprawie pozostaje stanowisko Ministra Finansów i Gospodarki, zgodnie z którym aktualne rozwiązania są adekwatne do możliwości budżetu państwa.

Jednocześnie przypominam, że zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 lipca 2024 r. Rada Ministrów dokona w 2028 roku weryfikacji wskaźnika wysokości świadczeń w zbiegu, celem oceny zasadności jego podwyższenia, uwzględniając na tle sytuacji społeczno-gospodarczej kraju położenie grup uprawnionych do wypłaty świadczeń w zbiegu. Będzie to również okazją do całościowego przeglądu rozwiązań prawnych dotyczących renty wdowiej, w tym kręgu osób uprawnionych do korzystania z tego rozwiązania.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/